

Koninginnepagerups nog net niet verknipt

Gesignaleerd in Oosterbeek: een rups van de Koninginnepage.
Menu: peen en pastinaak. FOTO: MARGUERITE SWEERS

20 juli 2003 was een bijzondere dag in onze tuin. Kijkend naar onze bloemrijke graslandjes zag ik uit mijn ooghoeken, dichtbij, iets langs fladderen dat mijn aandacht trok. Snel omgedraaid. Potverdorrie, een Koninginnepage, de eerste in vijftien jaar die onze tuin bezocht! Hoewel, bezocht? Met grote snelheid vloog hij weg. In gedachten riep ik 'm na: "Sufferd, hier blijven! Zie je dan niet al die wilde peen die je kindertjes zo graag eten?!" Maar ach, hij bleef snel doorvliegen, won hoogte en verdween boven de boomtoppen naar onzichtbare verten. Wat jammer nou.

Precies vijf weken later, op 24 augustus, knipte ik bossen wilde peen en pastinaak af die wel erg overvloedig zaad zetten. De schaar erin en afknippen die overmaat aan zaden boven de vuilnisbak. Maar wat zat daar in dat bosje stelen? Een grote koninginnepagerups, die tijdens zijn luchtreis richting vuilnisbak stevig greep gehouden had op een pastinaakstengel! Zo'n mooie rups, zo groot gegroeid al, maar toch al die tijd over het hoofd gezien... en

zijn moeder miskend. Immers, zijn moeder had kennelijk de kwaliteit van de voedselplanten in onze tuin al goedgekeurd voordat ze er vandoor ging.

BINK [1992] noemt als waardplanten van de Koninginnepage onder andere Wilde peen, Venkel, Pastinaak en Vuurwerkplant (*Dictamnus*). Alle vier in de tuin volop aanwezig. Wat nu, waarop zouden we hem eens terugzetten? In huize Sweers ontstonden twee kampen: de wilde peen-partij en de pastinaak-partij. Gelukkig stonden er aan de rand van een zonnig grasveld een peen- en een pastinaakplant tegen elkaar aan. De pastinaakpartij haakte takjes pastinaak in de peen, de peenpartij haakte takjes peen in de pastinaak. Dit alles om de rups te behagen, die van nu af geen aandacht te kort kwam. Toen hij van alle luchtreizen bekomen was, zette hij het op een eten, langzaam maar gestaag. Hij was een goede acrobaat, stelden we vol bewondering vast. Was hij op een takje uitgegeten, dan wist hij zich met een voorzichtige manoeuvre daar om te draaien, terug, naar

een andere stengel: een waar kunststukje. We vonden het sneu voor 'm dat onze voedselplanten hun beste tijd inmiddels gehad hadden. Stelen, zaadjes en verwelkende blaadjes, daar moest hij het mee doen. Gelukkig, pastinaakzaadjes vond hij kennelijk lekker. Bedachtzaam peuzelde hij ze achter elkaar op. Voor zo'n grote rups had hij echter maar een klein mondje. De zaadjes waren eigenlijk te glad en een maatje te groot voor hem. Daar had hij een oplossing voor. Hij richtte zich op, hield met voorpootjes een zaad vast en kon er dan van eten. Net een eekhoortje!

Op 28 augustus heb ik drie foto's van hem genomen, denkend dat meer foto's maken altijd nog wel kon. Helaas, een paar dagen later waren we hem kwijt. Opgegeten door een vogel, als snoepje van de week? Of klaar met eten en verpopt?

Bink geeft als duur van ontwikkelingsstadia: voor een eitje gemiddeld zeven dagen en voor een rups gemiddeld dertig dagen. De poppen overwinteren in de kruidlager. We hebben geen pop kunnen vinden, maar voor de zekerheid gaat dat stuk grasveld met kruiden ongemaaide de winter in.

In Engeland komt de Koninginnepage voor als een apart ras (*Papilio machaon britannicus*), dat vrijwel uitsluitend Melkeppe (*Peucedanum palustre*) als waardplant heeft. Merkwaardig, die afwijkende natte biotoop- en voedselvoorkeur. Over dit Engelse ras staat veel lezenswaardigs in *The Butterflies of Britain & Ireland* [THOMAS & LEWINGTON, 1991]. De auteurs schrijven dat in het piepkleine stadium, waarin ze nog op vogelkakjes lijken, tot 65 procent van de rupsen wordt opgegeten door spinnen. In latere groeistadia zou ongeveer tweederde deel van de rupsen ten prooi vallen aan vogels, met name Rietgorzen, Rietzangers en Baardmezen. Daar is dus goed aan te merken dat die Britse Koninginnepages in moerasgebieden leven. Zou de continentale vorm als rups in gelijke mate door spinnen en vogels gegeten worden? Wie het weet mag het zeggen...

Marguerite Sweers is lid van de KNNV-afdeling Arnhem. Een artikel over de bijzondere vlinder en de rups in haar tuin stond eerder in het blad Convolvulus van deze afdeling.

BINK, F. A. (1992), *Ecologische atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa*. Schuyt, Haarlem.
THOMAS, J. & LEWINGTON, R. (1991), *The butterflies of Britain & Ireland*. Een prachtig boek met sublieme illustraties. Dorling Kindersley, London.